

مرکز آموزشی درمانی شهید مطهری

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
مرکز آموزشی درمانی شهید مطهری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

عنوان خط مشی : ارزیابی منابع اطلاعاتی

ارزیابی و بررسی وضعیت منابع موجود و به تبع آن حذف منابعی که به دلایلی باید از مجموعه کتابخانه خارج شوند، یکی از وجوه اساسی مدیریت مجموعه است. کتابخانه برای حفظ پویایی مجموعه خود از یک سو نیازمند افزودن منابع روزآمد و مورد نیاز بوده و از سوی دیگر باید منابعی که در روند پرستاب تولید علم به هر دلیلی جایگاه خود را در تامین نیاز اطلاعاتی استفاده کنندگان از دست داده اند، از مجموعه خارج نماید. افزودن منابع بدون پیرایش مجموعه موجود حتی در صورت وجود فضای کافی، در دراز مدت از کارایی مجموعه میکاهد، از این رو وجین یکی از عناصر مهم مجموعه سازی و جریان معکوس گزینش منابع با همان ظرافتها و حساسیتها میباشد. منابع اطلاعاتی ماده خام در دست پژوهشگران هستند که با پردازش آنها دانشی نو تدوین می‌شود، لذا هرچه این ماده خام معتبرتر و قابل اعتمادتر باشد، در نتیجه دانشی با کیفیت بالاتر تولید خواهد شد. در ارزیابی هر منبع اطلاعاتی خاص دو عامل نقش اساسی دارد: یکی تعیین شاخص‌ها و معیارهای ارزیابی هر منبع، یعنی ارزیابی هر منبع بر اساس ملاک‌های خاصی است که ارزیاب باید به مجموع آنها توجه کند.

دیگری توجه به اهداف، وظایف، سیاست‌ها، اولویت‌ها، محدودیت‌ها و سایر مسایل سازمان مادر است. به عبارت دیگر، تنها شاخص‌های ارزیابی تعیین کننده نیستند بلکه یک منبع خوب باید بر اساس اهداف و وظایف و سیاستگذاری‌های سازمان مادر ارزیابی شود. برای اطلاعات علمی، صحت و اعتبار علمی منابع، ارزش بیشتری دارد. لازم به ذکر است که در ارزیابی منابع اطلاعاتی، معیارهای مختلفی وجود دارند که ممکن است دارای درجات اهمیت متفاوت باشند.

شرایط ارزیابی منابع اطلاعاتی:

۱. محتوای مرتبط و مناسب:

مهم ترین شاخص برای ارزیابی هر منبع اطلاعاتی محتوای مرتبط و مناسب آن است. چرا که مهم ترین معیار و شاخص ارزیابی هر منبع اطلاعاتی در هر کتابخانه ابتدا محتوای مرتبط آن با اهداف مجموعه سازی است. سپس ارتباط موضوعی و ارزش محتوایی آن توسط متخصص موضوعی ارزیابی میشود. در صورتی که مدرکی محتوای «مرتبط» و «مناسبی» داشته باشد در مجموعه قرار میگیرد.

۲. قیمت منابع اطلاعاتی و هزینه های جانبی آن:

یکی از تعاریف اصلی مدیریت، حداکثر استفاده از حداقل منابع سازمانی است. فلسفه اصلی انتخاب نیز همین اصل مدیریتی است.

۳. تاریخ انتشار:

برای ویرایش های مختلف یک اثر، در صورتی که کتابخانه ای ویرایش قبلی اثری را دارد، تهیه ویرایش های جدید به طور کلی در زمینه های علوم پزشکی که سرعت روزآمدی اطلاعات بسیار مهم و اساسی است از الزامات است.

۴. ناشر معتبر:

ناشر معتبر شاخص مهمی برای اعتبار اثر است.

۵. تناسب سطح و محتوا با جامعه کتابخانه:

از شاخص های مهم محتوایی است

۶. مشخصات ظاهری و فیزیکی انواع رسانه ها:

برای مثال نوع رسانه مانند کاغذ، سی دی، فیلم و کیفیت آنها، کیفیت حروف چینی، صفحه آرایی و چاپ، دوام فیزیکی، نوع صحافی و بسته بندی انواع منابع اطلاعاتی، توجه به آلودگی های محیط زیستی، میزان فضای مورد نیاز در قفسه، وضعیت حفاظت و نگهداری و غیره می تواند عامل مهمی برای انتخاب باشد. کیفیت خوب تصاویر کتاب های پزشکی مانند اطلس های پزشکی اهمیت خاصی دارند.

۷. دید آورندگان اثر: نویسنده، مترجم، ویراستاران علمی و ادبی، تحریریه، داوران، نقاش، مصور، برنامه نویس و غیره از جمله گروه هایی هستند که متناسب با نوع اثر در انتشار و تولید آن سهیم اند. اعتبار و شهرت هر کدام از آنان به خصوص دست اندرکاران اصلی مانند نویسنده و مترجم و ویراستار عامل بسیار مهمی برای انتخاب منابع اطلاعاتی می تواند باشد.